

COVID-19 & VERANDERING IN DE ZORG

November 2020

Werkgroep Zorg 2025

Observaties van jonge zorgprofessionals

[

Door versoepeling van regelgeving, betere samenwerking en inzet van e-health wordt de zorg op verschillende vlakken in rap tempo geïnnoveerd. Wij hebben in de coronacrisis gezien dat verandering snel kan als het moet.

]

Wij spreken onze hoop uit dat innovatie en verandering in de zorg in dit tempo doorgaat en worden hier als jonge zorgprofessionals graag bij betrokken.

Uitdagingen in het Nederlandse gezondheidssysteem

Vóór de wereldwijde uitbraak van COVID-19 waren er al grote uitdagingen binnen het Nederlandse gezondheidssysteem. Zo blijven de zorguitgaven stijgen ondanks pogingen om de kosten te beheersen. Tegelijkertijd neemt de beschikbaarheid van zorg af: door een toegenomen zorgvraag en personeelstekort worden wachtlijsten langer en moeten afdelingen en de spoedeisende hulp regelmatig de poorten sluiten vanwege gebrek aan capaciteit¹. In 2018 hebben verschillende experts zich verenigd om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden. Dit leidde tot het rapport 'De Juiste Zorg op de Juiste Plek'². De pijlers van deze beweging zijn: het voorkomen van zorg, het verplaatsen van zorg naar huis en het vervangen van zorg door e-health.

Een andere belangrijke uitdaging die niet alleen de zorg, maar elke sector aangaat, is het Klimaatakkoord van Parijs. Nederland heeft zich gecommitteerd aan een afname van CO₂-uitstoot van 49% in 2030 ten opzichte van 1990. De zorgsector is verantwoordelijk voor zo'n 7% van de landelijke CO₂-uitstoot en zal dus ook hierin moeten hervormen.

Vanwege de complexiteit van ons gezondheidstelsel gaat verandering traag: financiële prikkels werken tegen, beschikbare technologie en data worden onvoldoende gebruikt en er is een gebrek aan centrale regie en samenwerking.

Tijdens deze coronacrisis zien we echter hoe veranderingen in de zorg versneld worden gerealiseerd. Door versoepeling van regelgeving, betere samenwerking en inzet van e-health wordt de zorg op verschillende vlakken in rap tempo geïnnoveerd.

Observaties van jonge zorgprofessionals

Versoepeling van regelgeving

Nood breekt wet. Na de uitbraak van COVID-19 zagen we hoe regelgeving werd aangepast om zorg toegankelijk te houden. Een voorbeeld is de versoepeling van de regels ten aanzien van face-to-face contact door de Nederlandse Zorgautoriteit. Hierdoor mag het eerste poliklinische contact nu telefonisch of via videoverbinding plaatsvinden. **Sanne Jansen, uroloog in opleiding**: 'Ik merk dat dit veel voordelen heeft. Voordat de patiënt in het ziekenhuis wordt gezien, kan een inschatting van het probleem worden gemaakt en kunnen eventuele vervolgonderzoeken meteen worden gepland. Dit zorgt voor een betere voorbereiding en vervolgens een efficiënter polibezoek en minder reisbewegingen'.

Een ander voorbeeld betreft het inzien van medische gegevens via het Landelijk Schakelpunt (LSP). Normaliter zijn medische gegevens via het LSP alleen binnen de regionale grenzen, met toestemming van de patiënt, beschikbaar. Tijdens de coronacrisis konden huisartsen en artsen op de spoedeisende hulp vanuit het hele land medische gegevens via het LSP inzien. Volgens **Frederik Zwartbol, openbaar apotheker** is dit een kans voor de betrokken partijen en VWS om te kijken of en hoe deze

¹ KPMG – rapport: 'Wie doet het met wie – tijd voor serieuze relaties in de regio – 2018 .

² Rapport Taskforce Juiste zorg op de juiste plek – 2018

versoepelingen onder bepaalde voorwaarden, zoals privacywaarborging, blijvend kan worden toegepast. Dit kan naast tijdwinst ook een betere medicatieveiligheid opleveren.

Samenwerking

Samenwerking is van essentieel belang in tijden van crisis. Er waren verschillende initiatieven om de samenwerking zo optimaal mogelijk te laten verlopen. **Annemieke Kanninga, arts voor gehandicapten in opleiding** merkt dat de samenwerking tussen zorgverleners tijdens de pandemie een stuk laagdrempeliger is. Een voorbeeld hiervan is de snelle ontwikkeling van een systeem met het medisch paspoort en de kwetsbaarheidsindex voor patiënten met een verstandelijke beperking. Het paspoort geeft in één oogopslag een beeld van de patiënt met een beperking en helpt te beslissen wat voor deze persoon de juiste zorg op de juiste plek is. De kwetsbaarheidsindex is geïntegreerd in de IC-protocollen en helpt intensivisten om de lichamelijke risico's beter in te schatten.

Er werd ook beter gebruik gemaakt van bestaande technologie om de samenwerking te optimaliseren. Zo is in de regio Zuidwest Nederland een gedetailleerd capaciteitsdashboard in gebruik genomen waarmee verloskundigen inzicht hebben in het aantal beschikbare verloskamers in de regio. **Anke Posthumus, AIOS gynaecologie:** "Er bestond al een beperkt capaciteitsdashboard maar dit is uitgebreid met alle neonatologie-afdelingen in de regio. Hierdoor waren verloskundigen en artsen minder tijd kwijt met het zoeken van een bed voor een patiënt."

Ilona Prins-Can, ziekenhuisapotheker in opleiding, zag hoe dreigende medicijntekorten werden voorkomen door verbeterde samenwerking en centrale regie vanuit het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen. De voorraden van medicijnen waar veel vraag naar is worden landelijk gemonitord zodat er tijdig kan worden aangevuld vanuit het buitenland. Het ministerie van VWS heeft al aangekondigd dat partijen in de geneesmiddelenketen ook voor de algemene geneesmiddelenvoorziening een monitor gaan inrichten, beheerd door het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen.

Inzet e-health en slimme oplossingen

Om de zorg zo veel mogelijk toegankelijk te houden, worden creatieve oplossingen bedacht en bestaande e-health applicaties sneller en breder ingezet. De implementatie van mijnIBDcoach, een app voor telemonitoring van patiënten met inflammatoire darmziekten, heeft sinds de coronacrisis een vlucht genomen. **Marin de Jong, MDL arts in opleiding:** "Tot voor kort werd de app slechts op beperkte schaal gebruikt, met name door onduidelijkheid over financiering van ingewikkelde bureaucratische procedures. Door de coronacrisis is een noodzaak ontstaan om zorg op afstand te bieden. Sindsdien vergoeden de meeste zorgverzekeraars telemonitoring en worden transitiegelden sneller beschikbaar gesteld."

Een andere creatieve oplossing om laagdrempelig zorg te bieden aan grote aantallen patiënten is de Corona Check App. Deze app werd kort na het begin van de COVID-19 uitbraak gelanceerd door het OLVG en biedt hulp bij het online volgen van patiënten met klachten die mogelijk wijzen op besmetting met het coronavirus. "Het is een mooi

voorbeeld van snelle digitalisering van de zorg, waarbij een idee binnen vier weken wordt omgezet in een goed werkend landelijk systeem.”, aldus **Fleur Clarijs, huisarts in opleiding**. Wel werd opgemerkt dat door deze snelle implementatie de samenwerking tussen het ziekenhuis en de eerste lijn beter had gekund.

Technisch geneeskundigen zijn bij uitstek de zorgprofessionals die een brug kunnen slaan tussen technologische innovaties en klinische implementatie. Zij hebben dit bewezen met de inzet van hun expertise van het optimaal gebruiken maken van en ontwikkelen van beademingsapparatuur, op het moment dat hier een te kort aan was. **Annemijn Jonkman, technisch geneeskundige** zag hoe studenten van de TU Delft in drie weken tijd een beademingsapparaat hebben ontwikkeld. Deze expertise wordt nu internationaal gedeeld. Deze prestatie toont het belang van interdisciplinaire samenwerking voor succesvolle zorginnovatie.

Groene zorg

Effectieve innovaties hoeven niet duur te zijn en kunnen ook nog goed zijn voor het milieu. **Evelyn Brakema, ANIOS Spoedeisende Hulp**: “Door het dreigende tekort aan persoonlijk beschermingsmateriaal ontstonden er allerlei creatieve oplossingen om minder te verbruiken. Zo installeerden meerdere spoedeisende hulpen babyfoons in de isolatiekamers. Hierdoor hoefden verpleegkundigen en artsen zich niet voor iedere vraag van een patiënt opnieuw in een beschermingspak te hijsen, wat heeft geleid tot minder verbruik van wegwerpmaterialen”.

Reisbewegingen van zorgmedewerkers en patiënten dragen voor een groot deel bij aan de CO₂-uitstoot van de zorgsector³. De bredere toepassing van beeldbellen als vervanging voor een fysiek polibezoek zorgt voor minder een aanzienlijke afname hiervan. Op lange termijn zal dit leiden tot minder behoefte aan polikliniek ruimte en een lager energieverbruik.

Tot slot

De zorg van de toekomst die wij voor ogen hebben is hoog van kwaliteit, betaalbaar, toegankelijk en klimaatneutraal. Om dit te bewerkstelligen zijn grote veranderingen nodig. Door de coronacrisis hebben wij gezien dat verandering snel kan als het moet. Wij hopen dat deze periode een katalysator is voor blijvende zorginnovatie, interoperabiliteit, digitalisatie en de juiste zorg op de juiste plek. Hierdoor kunnen we ook de andere uitdagingen in de gezondheidszorg overwinnen. Als jonge zorgprofessionals willen wij graag betrokken zijn in deze processen en onze bijdrage leveren.

³ Gupta Strategists – een stuur voor de transitie naar duurzame gezondheidszorg – kwantificering van de CO₂ uitstoot en maatregelen voor verduurzaming – mei 2019

Over de auteurs

Werkgroep Zorg 2025 bestaat uit diverse jonge zorgverleners uit verschillende vakgebieden die zich naast hun huidige baan inzetten om de gezondheidszorg in de toekomst betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief hoogstaand te houden, waarbij de kwaliteit van zorg voor de patiënt centraal blijft staan. Werkgroep Zorg 2025 is ontstaan uit een samenwerking van De Jonge Specialist (DJS), Landelijke Organisatie Van Aspirant Huisartsen (LOVAH), Landelijk Overleg Sociaal Geneeskundigen In Opleiding (LOSGIO), Vereniging Jonge Apothekers (VJA), de Vereniging Aspirant Artsen Verstandelijk Gehandicapten (VAAVG) en Vereniging voor Artsen in Opleiding tot Specialist Ouderengeneeskunde (VASON) en werkt nauw samen met de Nederlandse Vereniging voor Technische Geneeskunde (NVvTG).

In samenwerking met

Meer informatie

Meer informatie over de werkgroep is te vinden op onze website: www.wz2025.nl
Volg ons op Twitter: @visiezorg2025, Facebook: [WZ2025](https://www.facebook.com/WZ2025) en LinkedIn: [Werkgroep Zorg 2025](https://www.linkedin.com/company/Werkgroep-Zorg-2025)

Wilt u naar aanleiding van dit visiedocument met ons in contact komen? Mail naar communicatie@wz2025.nl

Ben jij een jonge zorgverlener met visie en interesse in deelname aan de werkgroep? Neem contact met ons op!

